

Nr 201.

Av herr **Mannerskantz** och herr **Johanson, Karl Emil**,
om ökat anslag till hästavelns befrämjande.

Enligt det av Kungl. Maj:t den 13 januari 1928 utfärdade, i sina huvuddrag ännu gällande reglementet för den med statsmedel understödda hästpremieringen kunde för med värdebokstav A, AB och B premierade fölston vid fyra års ålder eller däröver utgå penningpris med respektive 100, 70 och 40 kronor. Beloppen för dessa penningpris hava emellertid sedermera genom två särskilda kungörelser (den 4 november 1932, nr 524, och den 30 april 1942, nr 219) minskats så att prisen ifråga för närvarande utgå med endast 50, 40 och 20 kronor inom respektive värdebokstavsgrupper.

Ehuru det måhända icke kan visas, att denna minskning medfört någon direkt tillbakagång i hästaveln, lärer det å andra sidan icke kunna påstås, att icke denna avel skulle gått ytterligare framåt, om penningprisen bibehållits vid sina ursprungliga belopp. Erfarenheten har nämligen givit vid handen, att dessa pris utgöra en värdefull stimulerande faktor och att intresset för hästaveln står i en viss relation till deras storlek. Särskilt gäller detta den *varmblodiga* hästaveln, som alltid arbetat och alltjämt arbetar under vanskligare förhållanden än kallblodsaveln. Den varmblodiga hästaveln, vilken i huvudsak bedrives av mindre jordbrukare, går i första hand ut på att frambringa för ridbruk lämpliga arméhästar. Under de senare åren hava visserligen åtgärder vidtagits i syfte att genom höjning av det civila ryttarintresset skapa avsättningsmöjligheter för de varmblodiga avelsprodukter, vilka icke kunna inköpas för arméns räkning. Dessa åtgärder komma emellertid i bästa fall att verka först på lång sikt, och en kasserad remont kommer under alla förhållanden att innebära besvikelse och ekonomisk förlust för uppfödaren.

Vad beträffar den *nordsvenska* hästaveln så arbetar denna avel måhända inte under så tryckta ekonomiska villkor som varmblodsaveln, men det är ett faktum, att vidsträckta delar i vårt land utgöra utpräglade underskottsområden i fråga om försörjningen med nordsvenska hästar. Detta gäller icke minst Norrland, där de bästa förutsättningarna för nordsvensk avel äro för handen, men där behovet av hästar likväl i stor utsträckning måste fyllas från landets sydligare delar.

Utvecklingen inom försvarsväsendet går som bekant alltmer i de tyngre vapnens tecken, och detta medför ett undan för undan stigande behov av lättare kärrhästar. Den nordsvenska hästen är lämpligast för tillgodoseende av detta behov. Olägenheten med den ojämna fördelningen inom landet av det nu befintliga nordsvenska hästbeståndet torde särskilt ur försvarssynpunkt

ligga i öppen dag. Vid mobilisering är skyndsamhet av nöden, och det torde då vara av vikt att på så nära håll som möjligt i förhållande till förekommande uppmarschområden äga tillgång till materiel och förnödenheter av olika slag, däribland hästar. På grund av den betydande ansvällning av arméns behov av kärrhästar, som kommer att uppstå i den händelse armén skulle ställas på krigsfot, och med hänsyn till angelägenheten av att söka undvika de svårigheter och risker, som under krig äro förenade med så tidsödande, skrymmande och sårbara företag som längre hästtransporter, är det vårt önskemål, att sådant understöd måtte beredas den nordsvenska hästaveln, att hästbeståndet icke blott kvalitativt förbättras utan jämväl kvantitativt så utvecklas, att de nu befintliga underskottsområden utfyllas.

Tillgång till ett nöjaktigt antal såväl varmblodiga som nordsvenska hästar, färdiga att omedelbart och inom nära räckhåll tagas i anspråk vid mobiliseringsstillfälle, utgör enligt vårt förmenande ett oeftergivligt villkor för fullgod försvarsberedskap, och inga medel böra för den skull lämnas oprövade för säkerställande av arméns behov i sådant hänseende. Det pågående kriget har lämnat talrika belägg för ohållbarheten i den på sina håll gängse uppfattningen, att hästen skulle spelat ut sin roll i modern krigföring. Vilken uppgift och betydelse man än vill tilldela kavalleriet som trupp, kan man likväl icke bortse från det oundgängliga behovet av såväl ridhästar för befälskadernna inom arméns olika vapenslag som lättare kärrhästar. Med kändedom om det missmod, som håller på att breda ut sig, särskilt bland varmblodsuppfödarna, synes det oss vara ett riksintresse av första ordningen, att åtgärder snarast vidtagas för att om möjligt rädda och helst utveckla det intresse för varmblodig hästavel, som trots allt ännu finnes kvar inom landet, samt för åstadkommande av en ökad och så jämnt som möjligt fördelad tillgång på nordsvenska hästar.

Det är vår övertygelse, att en återgång till de enligt 1928 års ursprungliga hästpremieringsreglemente gällande premiebeloppen skulle utgöra ett betydelsefullt steg mot nämnda mål. Dessa belopp äro visserligen i och för sig inte så stora, men så länge hästuppfödarna, särskilt vad gäller varmblodsaveln, äro hänvisade till att vid avelsarbetet röra sig inom en i ekonomiskt hänseende snävt begränsad ram, innebär varje krona å hästavelskontots inkomstsida en uppmuntran och lättnad vars värde icke får underskattas.

Enligt vad vi inhämtat i lantbruksstyrelsen skulle vid hästpremieringarna 1944 penningpris till de belopp vi nu ifrågasätta hava utgått för sammanlagt 3 582 fölston, varav 972 varmblodiga (181 A, 365 AB och 426 B) samt 2 610 nordsvenska (47 A, 465 AB och 2 098 B), och kostnadsökningen hade uppgått till 86 780 kronor. Med någon marginal för möjliga förskjutningar beträffande stoantalet torde för 1945 års hästpremieringar böra för nu ifrågavarande ändamål räknas med ett belopp av 90 000 kronor.

Kostnaderna för penningpris m. m. vid hästpremieringarna bestridas av statsverket och hushållningssällskapen gemensamt. Om grunderna för fördelningen av dessa kostnader stadgas i premieringsreglementets 20 § såsom detta

författningsrum lyder enligt kungl. kungörelsen den 24 september 1931 (nr 333). Huvudregeln är den, att för premier m. m. icke må av statsmedel användas mera än att beloppet därav förhåller sig till det av vederbörande hushållningssällskap tillskjutna beloppet som 7 till 3. Enär emellertid den anslagsökning, som av oss nu ifrågasättes, skulle komma att beröra redan den för 1945 års hästpremieringar avsedda anslagsposten, som kommer att ingå i anslaget till hästavelns befrämjande för budgetåret 1945/46, men hushållningssällskapen vid sina redan beslutade medelsanvisningar för premieringarna 1945 icke haft anledning räkna med högre bidrag än som ansetts erforderligt med hänsyn till medelsbehovet förlidet år, synes det oss lämpligt, att den merkostnad, som kan föranledas av ett bifall till denna motion, under det första året helt bestrides av statsmedel för att under därpå följande år fördelas på staten och hushållningssällskapen enligt nyss angivna grunder.

I syfte sålunda att, i vad avser varmlodiga fölston vid fyra års ålder eller däröver ävensom nordsvenska fölston av samma kategori, från och med innevarande år möjliggöra en återgång till de enligt 1928 års oförändrade premieringsreglemente gällande premiebeloppen få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta höja reservationsanslaget till hästavelns befrämjande från av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till innevarande riksdag föreslagna 330 300 kronor med 90 000 kronor till 420 300 kronor.

Stockholm den 20 januari 1945.

Axel Mannerskantz.

K. E. Johanson.
